

ФІНАНСОВА БЕЗПЕКА БАНКІВСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Тищенко О. І., канд. екон. наук, доцент, Філоненко Ж. В., студ., Східноукраїнський національний університет імені В. Даля, м. Северодонецьк

Безпека банківської діяльності є частиною національної фінансової безпеки, так як банківська система є найважливішою складовою фінансово-кредитної сфери держави. Саме стан банківського сектора і визначає рівень фінансово-кредитної безпеки, а отже, і рівень фінансової безпеки держави.

Фінансову безпеку банку визначають по-різному:

1) як сукупність умов, при яких потенційно небезпечні для фінансового стану банківської установи дії або обставини ліквідовані або зведені до такого рівня, при якому вони не можуть завдавати збитків при функціонуванні банку, збереженню і відтворенню його майна, інфраструктури, а також перешкоджати досягненню банком статутних цілей;

2) як стан захищеності фінансових інтересів комерційного банку, його фінансової стійкості, а також середовища, в якому він функціонує [1].

Побудова системи безпеки банківської діяльності має на меті:

– захист прав банківських установ, їх структурних підрозділів та співробітників;

– збереження та ефективного використання фінансових, матеріальних, інформаційних ресурсів;

– підвищення конкурентоспроможності та зростання прибутковості за рахунок забезпечення якості банківських послуг і безпеки для клієнтської бази [2].

Фінансова безпека окремого банку тісно пов'язана з безпекою банківського сектору в цілому. Вони взаємно впливають одна на одну. Безпека банківської установи характеризується збалансованістю і стійкістю до впливу зовнішніх і внутрішніх загроз (рис.1), її здатністю досягати поставлених цілей і генерувати достатній обсяг фінансових ресурсів.

Рис.1 - Внутрішні і зовнішні загрози безпеки банків

Зовнішні загрози безпеки банків проявляються у вигляді: неповернення

кредитів; шахрайства з рахунками і вкладками; підроблення платіжних документів і пластикових карток; крадіжки фінансових коштів з кас і інкасаторських машин; різкої зміни економічної ситуації в країні (економічні кризи); банкрутства ділових партнерів банку [3].

До внутрішніх загроз фінансової безпеки банків відносяться: розтрата коштів банківськими службовцями; незаконне привласнення доходу; маніпуляції з витратами; зловживання реальними активами банку чи клієнта; дії, що виходять за межі повноважень управлінського персоналу; підробка документів або внесення до них фіктивних записів; незаконні бухгалтерські записи [1].

В умовах складної економічної ситуації останніх років в Україні, переважний вплив на фінансову безпеку банківських установ чинять зовнішні фактори: низька ліквідність на ринках капіталу; обмежувальне валютне регулювання; анексія Криму і війна на Сході країни; несприятливий інвестиційний клімат; часом необґрунтовані рішення Уряду та НБУ. Чинна нормативно-правова база банківської діяльності часто змінюється, а випадки суперечливих тлумачень її не поодинокі. Водночас, існує ризик того, що операції і правильність тлумачень, які не були піддані сумніву контролюючими органами в минулому, будуть поставлені під сумнів у майбутньому. Як наслідок більшість банківських установ України не спроможні до якісної організації та управління фінансовою безпекою, результатом чого стало банкрутство багатьох банківських установ. Така негативна тенденція в банківській сфері генерує зростання проблем в економіці, що супроводжується зниженням довіри до комерційних банків з боку потенційних вкладників, дефіцитом кредитних ресурсів для позичальників [4].

Отже, питання забезпечення фінансової безпеки банківського сектору економіки України набувають першочергового значення, потребують адекватного теоретичного осмислення і розробки практичного інструментарію її зміцнення.

Серед найбільш нагальних та доцільних заходів слід виділити такі: ретельний аналіз економічної ситуації щодо зовнішнього середовища; вибір надійних партнерів; запобігання випадкам фінансового шахрайства; більш точне оцінювання кредитних ризиків; вміння передбачати можливі випадки неповернення кредитів; забезпечення належного рівня ділової репутації. Ці заходи дозволять банкам покращити їх кредитну політику й фінансовий стан та покращити фінансову безпеку банків у цілому.

Список використаних джерел:

1. Барановський О.І. Банківська безпека: проблема виміру / О.І. Барановський // Економічне прогнозування. – 2006. – №1. – С. 7-25.
2. Штаєр О.М. Напрямки забезпечення та основні складові економічної безпеки банку / О.М. Штаєр // Європейський вектор економічного розвитку: зб. наук. праць. – Дніпропетровськ: ДУЕП, 2011. – №2 (11). – С. 263-270.
3. Бердинский А. Концепция безопасности коммерческого банка / А. Бердинский // Безопасность для всех [Електронний ресурс]. – Режим доступа: – www.bre.ru/security/7576.html

4. Пантелєєв В.П. Фінансова безпека банку / В.П. Пантелєєв, А.В. Чмихалов. // Молодий вчений – 2018. – №1 (53). – С.949-951.